

Ordonneau (ordonnó) **Maurice**, fr. 1854. jún. 18-án, Saintesben, megh. 1916. decemberében, Párizsban. Nálunk is színre került művei: »Durand és Durand«, boh. 3 felv. Társsz. Valabrégue. Ford. Kürthy Emil. Bem. 1896. szept. 1. Vígszínház. »Kék asszony«, operett 3 felv. Társszerző Armand Liorat. Ford. Fái J. Béla és Makai Emil. Bem. 1897. ápr. 3. Vígszínház. »A babak«, operett 3 felv. (L. »Babak címszónál) »A kölcsönkért vőlegény«, operett 3 felv. Zen. szerz. Audran. Ford. Makai Emil. Bem. 1901. máj. 24. Népszínház. »Az ikrek«, operett 3 felv. előjátékkal. Zen. szerz. Audran. Ford. Molnár Ferenc. Bem. 1901. jún. 1. Magyar Színház. »A csepürágók«, nagy daljáték 3 felv. Társszerző Ganne Louis. Ford. Bálint Dezső és Makai Emil. Bem. 1901. dec. 30. Magyar Színház. »Sherry«, operett 3 felv. Szövegét írta Felix Hugó. Ford. Mérei Adolf és Ruttkay György. Bem. 1904. jan. 9. U. o. »A kocavadász«, vj. 3 felv. Társszerző Kéroul. Ford. Góth Sándor. Bem. 1904. máj. 5. Magyar Színház. »Fecskefészek«, nagy operett előjátékkal 2 felv. Zen. szerz. Herblay Henri. Ford. Mérei Adolf. Bem. 1904. okt. 28. U. o. »A férjhez ment kisasszony«, operett 3 felv. Társszerző Ferrier. Ford. Heltai Jenő. Zen. szerz. Clerice és Diet. Bem. 1905. szept. 16. Magyar Színház. »Cserelányok«, operett 3 felv. Ford. Mérei Adolf. Zen. szerz. Clerice. Bem. 1906. febr. 28. Király Színház.

Orfeumban való fellépést az Orsz. Színészegyesület 1901. okt. 4-től engedélyezte tagjai részére. Első ily irányú engedély a Fővárosi Orfeumra vonatkozott.

Orfeusz, ókori mitos, amelynek hőse Orfeusz (Orpheus), mesés dalnok, költő és muzikus, Deagre trák király és Kalliope múza fia. Orfeusz lantjával csodákat művelt, elbűvölte a fákat és vizeket, megszelídítette az állatokat: a görög mitológia így személyesítette meg a költészet varázslatos hatását. Neje Euridike nimfa volt, s amikor Euridike kígyómarás következtében meghalt, Orfeusz leszállott az alvilágba és fájdalomával úgy megindította az árnyak királynőjét, hogy az megengedte Euridikének a visszatérést, de csak

azzal a föltétellel, ha Orfeusz mindaddig nem tekint vissza, amíg el nem érik a halandók földjét. Orfeusz örömeiben és vágyában mégsem tudott várni, hátranzett és elvesztette Euridikét. Orfeusz ettől kezdve lemondott a földi szerelem gyönyöreiről, amiért a trák asszonyok bosszúasukban darabokra tépték és lantját a tengerbe dobták. Az Orfeusz-mitoszt dolgozta föl Calzaligi operájában, amelyhez Gluck írt zenét és Hector Crémieux operettjében, amelyhez Offenbach írt zenét. Operai feldolgozásban első előadása: Bécs, Burgtheater, 1762. okt. 5. Frankfurt am Mainban 1764. Párma: 1769; Párizs: 1774. aug. 2. Nálunk a Nemzeti Színházban bemutatták 1883. márc. 8-án. Orfeusz: Bartolucci Victoria; Amor: Kordin Mária; Euridike: Beermann Stefánia. (Ford. Ábrányi Emil. Szövege Molinétól). A M. Kir. Operaházban bemutatták 1904. jan. 30-án, Várady Sándor fordításában. Orfeusz: Scomparini Mária; Euridike: Kaczér Margit; Erosz: Szoyer Ilona.

Az évek folyamán, miközben az »Orfeusz« harminckét előadást ért meg az Operaházban, a címszerepben nevezetesebb szereplők voltak Durigo Ilona, Mme Charles-Cahier, a nagy francia énekesnő, aki háromszor is énekelte nálunk Orfeusz szerepét, továbbá Fodor Aranka és Basilides Mária, 1923-ban Hajdu Ilona volt Euridike és Sámson Mária Erosz. 1929-iki repizben Basilides Mária tartotta csak meg szerepét, Euridike szerepét Sándor Erzsébet énekelte, Eroszét pedig Halász Gitta. Az Operaház 1929. okt. 30-án még egy szereposztásban mutatta be a föllevenített Gluck-operát. A címszerepet ekkor Budanovits Mária énekelte, Tihanyi Vilma volt Euridike és Diósy Edit Erosz szerepét kreálta.

Az új főszereplők mellett teljesen új volt az »Orfeusz« színpadi beállítása, a rendezés is, újak voltak a díszletek, a jelmezek, amelyek ifj. Oláh Gusztáv tervei szerint készültek finoman stilizált hellenizmussal és új volt a táncos pantomim szélesebb területen mozgó érvényrejtetése, amely Dohnányiné Galafrés Elzának, a német színpadokon kiváló sikereket aratott művésznőnek adott nagy és komoly művészi munkát.